

Uunga siunnersuut: Aningaasarsianit akileraarutit pillugit Inatsisartut inatsisaata allanngortinneqarneranik Inatsisartut inatsisaat

(Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermt Naalakkersuisoq)

Saqqummiussissut

(Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermt Naalakkersuisoq)

Siullermeerneqarnera

Matumuuna Naalakkersuisut sinnerlugit aningaasarsianit akileraarutit pillugit Inatsisartut inatsisaata allanngortinneqarneranik Inatsisartut inatsisaannut siunnersuut saqqummiutissavara.

Siunnersuut aningaasarsianit akileraarutit pillugit inatsimmut allannguutitik assigiinngitsunik arlalinnik imaqarpoq. Tulliuttuni allannguutit pingaarnerpaat nassuiassavakka.

Siunnersuummi akeqanngitsumik ajunngitsorsiasat atugaanerusut arlallit suliarineqartarnerat inatsimmi aalajangersaavigineqarput. Tassani assersuutigalugu pineqarput; akeqanngitsumik ineqarneq, akiliunneqarluni angalanerit, akeqanngitsumik oqarasuaateqarneq, akeqanngitsumik internetseqarneq aamma akeqanngitsumik nerisaqarneq ilaalu ilanngullugit.

Akeqanngitsumik ajunngitsorsiasatut paasineqassapput ajunngitsorsiat sulisitsisup sulisup nammineq atugassaatut atugassiissutigisimasai, sulisoq tamatumunnga tamakkiisumik akiliisussaatinnagu. Ajunngitsorsiasat taamaattut inatsimmi § 13 aammalu § 14-imi assersuutit malillugit akileraaruteqaataasussaapput.

Innuttaasunut inuussutissarsiortunullu il.il. iluaqutaasumik akileraarutitigut suliarinnittarneq pillugu ersarinnerulersitsinissaq siunnersuummi siunnerfigineqarpoq. Tamatuma saniatigut ajunngitsorsiasat sulisitsisumit atugassiissutigineqarsimatillugit, taakkua ukioq isertitaqarfusoq 2023 aallarnerfigalugu isertitatut A-tut inissisimalissapput. Ajunngitsorsiasanik akileraarummik ingerlaavartumik unerartitsisoqartarnissaa, ajunngitsorsiasat isertitatut A-tut inissisimalersinneqarneranni qulakkeerneqassaaq, taamatullu ajunngitsorsiasat aningaasannorlugu isertitatut suliarineqartalissallutik.

Siunnersuut suleriaatsimut atuuttumut sanilliullugu allannguutitik aamma imaqarpoq.

Tassani pingaartumik akeqanngitsumik ineqarneq pineqarpoq, tassani siunnersuutigineqarpoq akileraarutitigut annertussusiliinermi tiguisumut naliviusut annertunerusumik takuneqarsinnaalernissaat ammaanneqassasoq.

Tamatuma saniatigut siunnersuutigineqarpoq, akit ineriartornerannut malinnaanissamut, akeqanngitsumik biileqarnermut annertussusiliussat qaffanneqassasut.

Kiisalu siunnersuutigineqarpoq, angalanermi namminermit siunertaq annertuneruppat, sulilluni aamma sulinngiffeqarluni angalanerit ataqatigiissinneqartut akileraarutaasussangussasut.

Ajunngitsorsiassat akileraarutitigut nalingata aammalu ajunngitsorsiassaq akileraartussaataasup nammineerluni pissarsiarippagu qanoq akeqassagaluarnerata imminnut ataqatigiinnerulersinnissaasa qulakkeernissaa, allannguutitut immikkoortumi tassani pingaarnertut siunertaavoq.

Allannguutitut siunnersuutigineqartunut siunertaavoq akileraarutitit aningaasannarnissamut kajumissuseqannginnerulersitsinissaq. Nalingata piviusup aamma akileraarutitigut nalingata annertuallaamik assigiinngissuteqarnerat akileraarutini iluaqutissarsititsinnaavoq, sulisitsisunut sulisunullu akeqanngitsumik ajunngitsorsiassanik aningaasarsiat ataatsimoortitat ilaqartinnissaannut kajumissuseqalersitsisussaalluni. Taamaattumik aningaasarsiat aamma akeqanngitsumik ajunngitsorsiassat – sapinngisamik – assigiimmik suliarineqartarnissaat kissaatiginarpoq.

Inuit qaffasissumik isertitaqartartut, akeqanngitsumik ajunngitsorsiassanik tigusaqartartut, amerlanerpaajupput, taamaattumillu akileraarutitigut iluaqutissarsititsinernit iluaquserneqartarlutik, ilanngullugit akeqanngitsumik ajunngitsorsiassarsinerit malitsigisaannik. Taamaattumik aamma siunnersuutit aningaasaqarnikkut naligiisitsinerulernissamut sakkussatut isigineqassapput.

Tulliullugu akileraarutitigut ilanngaattit il.il. aamma kommunitut ataatsimoorussamik akileraarummut procentiliussap, maannamut ukiumoortumik upernaakkut ataatsimiinnermi Inatsisartunit aalajangersarneqartartut, inatsimmi aalajangersarneqarnissaannut siunnersuut imaqarpoq. Allaffissornikkut politikkikkullu isumalluutit ullumikkut Naalakkersuisuni aamma Inatsisartuni tamatumunnga ukiumoortumik suliarinninnermut attuumassuteqartartut sipaarnissaannik kissaateqarnej, inatsimmi aalajangersaanissamut tunngavilersuutigineqarpoq. Tamatuma saniatigut pingaaruteqartut, taakkua siunissami inatsisip oqaasertaanni allassimalerneranni ilanngaattit il.il. annertussusaasa innuttaasunit paasisimasaqassusaat qulakkeerneqassaaq.

Tamatuma saniatigut siunnersuut allannguutit arlalinnik imaqarpoq:

Aalajangersarneqarpoq suliffeqarfiit Kalaallit Nunaanni illersornissamut oqartussat nunanit allaneersut sullillugit suliaqartartut Kalaallit Nunaanni ingerlatseqatigiiffiussasut, aqutsisui Kalaallit Nunaanni qullersaqarfeqassallutik. Tamanna suliffeqarfinnut taamaattunut pilersuisussanut il.il. aamma atuuppoq. Tamatumunnga siunertaavoq, suliffeqarfiit taakkua sinneqartoorutaannik pissarsiaannillu akileraarusiinissamut Kalaallit Nunaata pisinnaatitaanissaanik qulakkeerinninnissaq. 2020-mi Amerikami Naalagaaffiit Peqatigiit naalakkersuisuisa aamma taamanikkut Naalakkersuisuusut paaseqatigiinnerisa siunnersuut kinguneraa.

Ingerlatseqatigiiffiit ukiumi isertitaqarfiusumi akileraarutaagallartutut ilusilimmik ingerlatseqatigiiffiit akileraarutaannik akiliigallarsinnaanissaat siunnersuummi ammaanmaqarpoq. Ingerlatseqatigiiffiit taamaalorsimagunik, ingerlatseqatigiiffiit akileraarutaat ukiumi akileraarusiiffiusumi ukiup tulliani akilernerqartussanngorpat akileraarummut tapiliusseq akilersinneqartartoq pinngitsoorsinnaavaat. Tamanna taamaalilluni maleruagassanik eqaannerulersitsineruvoq.

Kiisalu siunnersuut aamma teknikkimut tunnganerusunik allannguutiniq imaqarpoq. Tassunga atatillugu siunnersuut nassuiaatitaalu innersuussutigissavakka.

Taamatut oqaaseqarlunga siunnersuut Inatsisartunut kajumittumik suliassanngortippara.